



DET KONGELIGE
UTENRIKSDEPARTEMENT

Utenriksministeren

NGO-forum for menneskerettigheter
v/Den norske Helsingforskomité

Deres ref.:

Vår ref.:

Dato: 30.8.2012

Menneskerettigheter i Norge. Innspill fra sivilt samfunn

Jeg viser til brev av 27. august 2012 fra NGO-forum for menneskerettigheter hvor det etterspørres større kontakt med de frivillige organisasjonene om gjennomføringen av menneskerettighetene i Norge. Jeg svarer med dette også på vegne av statsministeren og justis- og beredskapsministeren.

Jeg mener i likhet med NGO-forum at det er viktig med åpenhet om regjeringens menneskerettighetsarbeid. Grunnlaget for myndighetenes vurderinger blir tryggere og beslutningene blir bedre, når berørte personer og institusjoner som har innsikt i problemstillingene har hatt anledning til å presentere sitt syn. Jeg setter derfor pris på alle innspill fra sivilt samfunn både når det gjelder prosess og substans.

Jeg er imidlertid uenig med NGO-forum i at spørsmål knyttet til Norges internasjonale forpliktelser på menneskerettighetsområdet behandles i lukkede prosesser og at konsultasjonene skjer så sent i prosessen at beslutningene i realiteten er tatt.

I to sentrale menneskerettighetsprosesser den siste tiden, har regjeringen opprettet arbeidsgrupper som er instruert om å konsultere bredt og møte sivilt samfunn. Dette gjelder både arbeidsgruppen som utredet spørsmål knyttet til eventuell ratifikasjon av den valgfrie protokollen til FNs torturkonvensjon og arbeidsgruppen som skal utrede endringer av Norges nasjonal institusjon. Videre har to av sakene som er nevnt i brevet fra NGO-forum også vært gjenstand for alminnelig høring. Dette gjelder arbeidsgruppens rapport om ratifikasjon av valgfri protokoll til FNs torturkonvensjon og den rettslige utredningen om mulige virkninger av norsk tilslutning til tilleggsprotokollen om individklageordning til FNs konvensjon om økonomiske, sosiale

og kulturelle rettigheter. Gjennom disse høringsprosessene er berørte aktører gitt anledning til å gi sine synspunkter før beslutning tas.

I tillegg vil jeg peke på at Norge nettopp leverte en midtveisrapport til FN om oppfølgingen av anbefalinger fra FNs menneskerettighetsråd om menneskerettighetssituasjonen i Norge (UPR). Dette var en grundig statusrapport hvor sivilt samfunn ble gitt full anledning til å spille inn både til rapporten og til det videre arbeid med sentrale menneskerettighetsspørsmål. Sivilt samfunn ble i den anledning også invitert til et åpent møte med statssekretær Gry Larsen, hvor de fikk anledning til å presentere sitt syn.

Jeg vil knytte følgende kommentarer til de eksemplene som tas opp i NGO-forums brev:

Tilleggsprotokollen om individklageordning til FNs konvensjon om økonomiske, sosiale og kulturelle rettigheter (ØSK-konvensjonen)

For å sikre en grundig prosess innhentet Regjeringen en ekstern og uavhengig utredning om virkninger av norsk tilslutning til protokollen om individklageordning til ØSK-konvensjonen. Denne forelå i september 2011. Frivillige organisasjoner ble invitert til åpne møter med den eksterne utrederen og oppfordret til å gi skriftlige innspill til de spørsmål som var omfattet av det offentlige mandatet til utredningen. De frivillige organisasjonene ønsket imidlertid ikke dette. Utredningen ble også sendt ut på åpen høring med frist til 1. mars 2012 for å avgi merknader. Høringsuttalelsene er tilgjengelige på UD's nettside. Etter min oppfatning har de frivillige organisasjoner blitt gitt rikelig muligheter til å spille inn sine synspunkter på mulige virkninger av norsk tilslutning til tilleggsprotokollen til ØSK.

Tilleggsprotokollen om individklageordning til FNs barnekonvensjon

Tilleggsprotokollen til barnekonvensjonen, som ble åpnet for signering og ratifikasjon tidligere i år, er til vurdering. Den nærmere prosessen er ennå ikke fastsatt og jeg vil komme nærmere tilbake til dette på et senere tidspunkt.

Den valgfrie protokollen til FNs torturkonvensjon (OPCAT)

Regjeringen opprettet en interdepartemental arbeidsgruppe for å utrede spørsmål knyttet til eventuell ratifikasjon av OPCAT. I mandatet ble det nedfelt et krav om at arbeidsgruppen skulle innhente synspunkter fra sivilt samfunn. Arbeidsgruppen, som ble ledet av Justisdepartementet, inviterte sivilt samfunn til et dialogmøte like etter at den ble etablert sommeren 2011. Dette var meget tidlig i prosessen og arbeidsgruppen hadde da blant annet ikke tatt stilling til valg av modell for nasjonalt besøksorgan for

forebygging av tortur, som er en forpliktelse etter OPCAT. Arbeidsgruppen mottok blant annet et omfattende innspill fra Nasjonal institusjon for menneskerettigheter. Disse innspillene har blitt grundig vurdert av arbeidsgruppen og reflektert i dens rapport, som nå er sendt ut på alminnelig høring.

Nasjonal institusjon for menneskerettigheter

Regjeringen har nylig besluttet å opprette en tverrdepartemental arbeidsgruppe for å vurdere endringer av Norges nasjonale institusjon for menneskerettigheter, herunder opprettelsen av en ny Nasjonal institusjon med en annen organisasjonsform og struktur. Arbeidsgruppen skal legge til grunn en inkluderende konsultasjonsprosess, og gruppen er blant annet bedt om å møte representanter fra sivilt samfunn for å motta deres synspunkter. Utenriksdepartementet ønsker å høre synspunkter fra alle berørte aktører og vil komme nærmere tilbake med informasjon om hvordan sivilt samfunn kan spille inn til arbeidsgruppen når gruppen har kommet i gang med sitt arbeid.

Oppfølging av konklusjoner fra FNs traktatorganer

Ansvar for rapportering til FNs ulike traktatorganer og oppfølging av deres anbefalinger er lagt til de ulike fagdepartementene. Det er opp til hvert enkelt fagdepartement å bestemme når og hvordan sivilt samfunn involveres. Etter det jeg kjenner til blir sivilt samfunn rutinemessig involvert i utarbeidelsen av rapporter til FNs traktatorgan og det legges til rette for at sivilt samfunn kan delta i arbeidet med å følge opp anbefalingene.

Jeg tar imidlertid på alvor de synspunkter som uttrykkes i brevet fra NGO-forum og vil med det aller første invitere til et åpent dialog-møte når det gjelder spørsmål knyttet til Norges internasjonale menneskerettighetsforpliktelser. Jeg vil komme nærmere tilbake til tid og sted for et slikt møte.

Med vennlig hilsen



Jonas Gahr Støre